

Sekce správní
Odbor správy majetku

č. j.: 2016/019716/CNB/420

Výroční zpráva

Archivu České národní banky za rok 2015

Sídlo archivu:

Česká národní banka, Na Příkopě 28, Praha 1, PSČ 115 03
tel. spojení: 224 413 710, 224 412 351, 224 413 759, 224 412 403
e- mail: archiv@cnb.cz

Zřizovatel archivu:

Česká národní banka, Na Příkopě 28, Praha 1

Archiv České národní banky je organizačně začleněn do referátu archivních a spisových služeb odboru správy majetku Sekce správní.

Akreditace podle zákona č. 499/2004 Sb.:

Rozhodnutí odboru archivní správy MV ČR o akreditaci archivu č. j. AS-93/1-2005 ze dne 24. dubna 2005.

I. Personální podmínky archivu:**Vedení archivu:**

- ředitel sekce správní
- ředitel odboru správy majetku
- vedoucí referátu archivních a spisových služeb

Počet pracovníků:

ústředí ČNB: 6 pracovníků

Z celkového počtu šesti zaměstnanců archivu mají čtyři pracovníci odborné vysokoškolské vzdělání, tři se zaměřením na archivnictví a jeden na historii.

Funkční zařazení pracovníků:

Funkční zařazení pracovníků Archivu ČNB je upraveno vnitřním předpisem České národní banky.

II. Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů a sbírek: 64

Počet běžných metrů celkem: 5.858,52 bm

Počet archivních pomůcek: 43

Přehled evidenčních údajů k 31. 12. 2015
Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

	počet arch. souborů celkem	metráž celkem (bm)	z toho nezpracováno (bm)	z toho zpracováno (bm)	z toho inventarizováno (bm)	počet pomůcek
Archiv ČNB	64	5.858,52	4.153,05	1.705,47	155,85	43

III. Výběr zpracování a využívání archiválií

1. Výběr archiválií:

Archiv ČNB v roce 2015 dohlížel na provedení jednoho skartačního řízení, na jehož základě vystavil 1 skartační protokol pro jednotlivé organizační útvary ČNB. V průběhu roku 2015 se Archiv ČNB podílel na přípravě a implementaci nových softwarových nástrojů v rámci IS e-Spis určených pro podporu skartačního řízení. Na konci roku 2015 proto mohla být zahájena skartační řízení spisoven ústředí a poboček České národní banky za běžný rok 2015. Výsledky skartačního řízení však již náležejí do roku 2016, kdy budou zpracovány do základní evidence NAD.

Výkony v roce 2015

Výběr archiválií a delimitace archiválií, celkové vnější změny

	Posouzeno celkem (bm)	Celkem vyřazeno		Počet protokolů o výběru § 3. odst. 1 + 2	
		v bm	v %	skartační řízení	mimo skart. řízení
Archiv ČNB	1	0,9	90	1	0

2. Zpracování archiválií:

Po celý rok 2015 zaměstnanci Archivu ČNB pokračovali v inventarizaci archivních fondů za použití informačního systému ISAI (modul Pořádání), který byl vyvinut pro Archiv České národní banky firmou Bach, s r.o., Olomouc.

Ve stádiu rozpracovanosti se k 31. 12. 2015 nacházejí následující archivní fondy:

- Živnostenská banka (ŽB)
- Státní banka československá (SBČS)
- Česká národní banka (ČNB)
- František Vencovský (OFFVe)

Archiv ČNB v současné době umožňuje badatelům elektronicky vyhledávat (fulltextově i kontextově) prostřednictvím modulu ISAI Vademecum ve více než 267.680 inventárních jednotkách, které se nalézají v jeho správě.

Stupeň stávajícího zpřístupnění archivních souborů v elektronické podobě prostřednictvím Informačního Systému ArchIvu (ISAI) v modulu Vademecum:

- zpřístupněno – 47,3 % (58 archivních fondů)
- nezpřístupněno – 52,7 % (5 archivních fondů)

V průběhu roku 2015 Archiv České národní banky pokračoval v digitalizaci archiválií, jež se nalézají v jeho správě. Za celý rok bylo vyhotoveno (naskenováno a upraveno) 189.306 skenů.

Za dobu prvních tří let trvání projektu se podařilo s předstihem naplnit úkoly prvního pětiletého skenovacího cyklu, když bylo pořízeno 506.340 skenů archivních dokumentů. Badatelé tak mohou v současné době studovat v 36.864 inventárních jednotkách spravovaných archivem ČNB, což představuje více než 13,7% všech inventárních jednotek zaevidovaných v systému ISAI. Naskenované dokumenty představují plnohodnotnou náhradu dosud využívaných originálů archiválií a jsou předkládány badatelům ke studiu v badatelně archivu. Právě díky nové metodě zpřístupnění archiválií se výrazně snížily čekací lhůty na dodání archivních dokumentů badatelům ke studiu, neboť ti získávají po dohodě s obsluhou badatelnou okamžitý přístup k materiálům.

3. Využívání archiválií:

Badatelská agenda:

V průběhu roku 2015 se uskutečnilo v Archivu České národní banky 278 badatelských návštěv, při celkovém počtu 63 badatelů (z toho 6 zahraničních). Průměrná měsíční badatelská návštěvnost činila 23,1 návštěvy. Na jednoho badatele připadají průměrně téměř 4 badatelské návštěvy. V roce 2015 oproti roku 2014 došlo k výraznému nárůstu badatelských návštěv o 26% a samotných badatelů o 12,5%.

V Archivu České národní banky studují nejčastěji studenti vysokých škol, především ekonomického a historického směru a pracovníci odborných vědeckých pracovišť (např. AV ČR, FF UK). V roce 2015 navštívilo Archiv České národní banky 20 soukromých badatelů, což činí více než 31% všech.

I v roce 2015 se v Archivu České národní banky vyskytovaly mezi badatelskými tématy nejčastěji otázky související s vývojem měnové politiky a bankovního systému českých zemí a Československa. Lze také sledovat stoupající zájem ze strany badatelů o období po roce 1948. Vedle tradičních témat (měnová reforma, transformace československého bankovníctví apod.) byl archivní fond Státní banky československé využíván ke studiu plánovaného hospodářství a životní úrovně společnosti v tehdejšímu v Československu. Dále pokračoval výzkum arizace židovského majetku v době okupace a historie významných československých společností a firem.

Z menšinových témat je možné zmínit studium stavební dokumentace bankovních budov, osudů předních osobností československého peněžnictví či numizmatické bádání. Archiv České národní banky také zaznamenal vyšší počet návštěv ze strany genealogů, kteří studují úvěrové spisy jednotlivců a rodinných podniků a samozřejmě osobní spisy bývalých zaměstnanců bank.

V souvislosti s významným rozšířením objemu digitálních kopií dostupných badatelům archivu, podstatně vzrostl také počet dokumentů prostudovaných pomocí elektronického zobrazení. Zatímco v roce 2014 bylo takto využito 29.122 skenů v roce 2015 se již jednalo o 73.284 skenů, což představuje nárůst o 251%. Díky rozšiřující se nabídce dokumentů v digitální podobě se také podstatně zvyšuje komfort studia nabízeného badatelům Archivu ČNB.

Vyřízená korespondence:

V průběhu roku 2015 vyřídil Archiv ČNB celkem 164 písemných dotazů (analogových či digitálních). Z těchto poskytlo 95 rešerší žadatelům nejčastěji informace o historických směnných kursech a vývoji české/československé měny, českého i středoevropského bankovníctví a o osobnostech československého peněžnictví. Značnou část agendy tvořily také dotazy na platnost vkladních knížek a cenných papírů zejména z doby před rokem 1953. Významně narostl také počet rešerší zaměřených na genealogický výzkum.

V roce 2015 řešil Archiv ČNB 52 reklamačních případů, tzn. žádostí o dohledání dokumentů vztahujících se k majetkoprávním otázkám. Oproti předcházejícímu roku se výrazně snížil objem dotazů spojených s vyhledáváním dokumentů pro povinné a oprávněné osoby ve smyslu ustanovení zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). Za celý rok se jednalo pouze o 19 podání.

Řadu dotazů klientů zodpovídají pracovníci Archivu ČNB přímo, a to telefonicky nebo formou osobních konzultací. Nezanedbatelná část dohledací agendy je též vykonávána pro jednotlivé organizační útvary ČNB.

Využívání archiválií a provoz badatelný v roce 2015

	počet badatelů	z toho cizinci	badatelské návštěvy	rešerše pro		digitální kopie - badatelná
				úřední potřebu	soukromou potřebu	
Archiv ČNB	63	6	278	26	138	73.284

4. Odborné a společenské aktivity archivu:

Česká národní banka se prostřednictvím svého archivu dlouhodobě podílí na činnosti nejvýznamnější evropské instituce pro výzkum bankovních a finančních dějin The European Association for Banking and Financial History (EABH) e.V. Ve spolupráci s ní a Českou bankovní asociací uspořádala Česká národní banka v roce 2015 mezinárodní vědeckou konferenci věnovanou otázkám inflace a deflace v minulosti („History of Inflation. Inflation in History“), na níž vystoupily přední osobnosti historické a ekonomické vědy (např. Barry Eichengreen, Forrest Capie, Harold James). Konference EABH nabídla účastníkům možnost srovnání, jakým způsobem byly pojmy inflace a deflace vnímány v minulosti a ukázala přístupy k řešení jejich negativních důsledků. Poukázala na význam historických zkušeností s těmito ekonomickými jevy pro současnou měnovou politiku a chování ekonomických subjektů.

Jednání výroční konference EABH doplnil archivní workshop „Inflation, Money, Output. Economic and Financial Data underpinning Analysis and Policy Making“, který nastínil možnosti využívání statistických pramenů spravovaných archivy finančních institucí. Zejména upozornil na výjimečnou úlohu archivu pro poznání pramenné základny provedených statistických šetření a použitých metod.

Od roku 2009 je Archiv České národní banky zastoupen i v jednom z vrcholných orgánů EABH – Academic Advisory Council (AAC), který připravuje vědecký program asociace a koordinuje její odborné projekty. Archiv ČNB má svého představitele ve sboru koordinátorů iniciativy EABH Corporate Culture Memory Task Force, která se snaží monitorovat stav finančních archivů v jednotlivých evropských státech.

Mezinárodní spolupráce Archivu České národní banky se realizuje i na půdě Evropské centrální banky. Ve dnech 28. – 29. září 2015 se uskutečnilo ve Frankfurtu nad Mohanem 6. zasedání pracovní skupiny ESCB Information Management Network, jež rozvíjí vzájemnou spolupráci mezi archiváři, pracovníky spisové služby (records managery) a knihovníky centrálních bank Evropské unie. Cílem setkání pod názvem “Implementing successful change in information management services” bylo vzájemné porovnání zkušeností s postupy v oblasti implementace softwaru pro správu informací v centrálních bankách. Součástí jednání bylo i představení nových prostor spisových, archivních a knihovních služeb Evropské centrální banky.

Vzhledem ke svému podílu na obsahové náplni Expozice České národní banky „Lidé a peníze“, která seznamuje veřejnost s činností a historií centrální banky státu, se jeden zaměstnanec Archivu České národní banky ve dnech 29. 10 – 2. 11. 2015 aktivně zúčastnil pekingského zasedání International Federation of Financial Museums, mezinárodní organizace, jež sdružuje finanční muzea. Přednáška „People and Money, Exhibition of the Czech National Bank“ se zaměřila nejen na stávající podobu expozice, ale i na možnosti jejího dalšího rozvoje.

Tři zaměstnanci se zúčastnili 16. archivní konference pořádané Českou archivní společností pod názvem „Archivy, člověk a krajina. Proměny krajiny a životního prostředí v archivních dokumentech“, která se uskutečnila ve dnech 7. – 9. dubna 2015 v Poděbradech.

V roce 2015 připravili zaměstnanci Archivu ČNB několik odborných přednášek/seminářů pro studenty univerzitních oborů vztahujících se ke spisové službě a archivnictví. První z nich se uskutečnila na pracovišti Ústavu pomocných věd historických a archivnictví FF MU v Brně 5. března 2015 („Archiv České národní banky. Postavení v rámci archivní organizace a význam jím spravovaných pramenů pro poznání hospodářských, sociálních, politických a regionálních dějin“). Dva odborné semináře pro studenty Katedry pomocných věd historických a archivnictví FFUK se realizovaly 26. 11. 2015 („Ověřovací postupy v českých a československých bankách v minulosti“) a 30. 11. 2015 („Typologie a využívání pramenů spravovaných Archivem ČNB“).

Archiv ČNB se také účastní zasedání některých odborných pracovních skupin, jejichž práci koordinuje Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR. V roce 2015 se jeden zaměstnanec Archivu ČNB podílel na činnosti pracovní skupiny k veřejné zakázce TB0200MV026 „Vývoj software pro popis archiválií na základě nových Základních pravidel pro zpracování archiválií metodou PCP“.

Zaměstnanci Archivu České národní banky se také zapojují do jednání některých významných odborných společností zaměřených na oblast hospodářských dějin a archivnictví. Jedná se o Společnost pro hospodářské a sociální dějiny a Českou archivní společnost. Jeden zaměstnanec Archivu ČNB zasedá ve výboru odborné tematické sekce specializovaných archivů České archivní společnosti.

Jeden zaměstnanec Archivu ČNB participuje na činnosti redakčních rad sborníku *Paginae historiae*, jenž vychází při Národním archivu ČR, a Středočeského sborníku historického, který je vydáván Státním oblastním archivem v Praze.

Archiv ČNB v rámci využívání fondů jím spravovaných také umožňuje veřejnosti shlédnout některé z jím spravovaných dokumentů na výstavách pořádaných předními českými muzei či galeriemi. V listopadu roku 2015 byla zahájena výstava pořádaná Národní galerií a Vysokou školou uměleckoprůmyslovou "Budování státu", na kterou Archiv ČNB zapůjčil obrazové dokumenty z archivního fondu Banka československých legií.

5. Publikační činnost:

Příspěvky do odborných periodik a odborné přednášky

a) publikace

Jakub Kunert - Helena Sedláčková, Akcie českých bankovních ústavů v Archivu České národní banky, Praha 2015, 80 s. (anglicky: Jakub Kunert - Helena Sedláčková, Shares of the Czech Banks in the Archive of the Czech National Bank, Prague 2015, 82 p.).

Jakub Kunert – Helena Sedláčková – Lenka Vrchotová, Archivní fondy a sbírky v Archivu České národní banky (Stručný průvodce), Praha 2015, 44 s. (anglicky: Jakub Kunert – Helena Sedláčková – Lenka Vrchotová, Archival Holdings and Collections in the Archive of the Czech National Bank (Concise Guide), Prague 2015, 44 p.).

b) odborné studie

Jakub Kunert, Banka československých legií, in: Legiobanka. Architektura, lidé, příběhy, Praha 2015, s. 15 - 17.

Jakub Kunert, Böhmische Sparkasse / Česká spořitelna v prvním roce činnosti, in: Bankovníctví 12/2015, s. 22 – 27.

b) odborné přednášky

Jakub Kunert, Archiv České národní banky. Postavení v rámci archivní organizace a význam jím spravovaných pramenů pro poznání hospodářských, sociálních, politických a regionálních dějin, přednáška pro Ústav pomocných věd historických a archivnictví FF MU, Brno 5. 3. 2015.

Jakub Kunert, Banking Archives and Statistics. Introduction, úvodní přednáška na workshopu "Inflation. Money. Output. Economic and Financial Data Underpinning Analysis and Policy Making." pořádaném Evropskou asociací pro bankovní a finanční dějiny a Českou národní bankou, Praha 14. 5. 2015.

Jakub Kunert, Monetary policy in the Period of Deflation. Case of the National Bank of Czechoslovakia (1929 – 1934), přednáška na konferenci „Inflation. History of Inflation“ pořádané Evropskou asociací pro bankovní a finanční dějiny a Českou národní bankou, Praha 15. 5. 2015.

Jakub Kunert, Ověřovací postupy v českých a československých bankách v minulosti, přednáška pro studenty FFUK oboru spisová služba a veřejná správa, Praha 26. 11. 2015.

Jakub Kunert, „People and Money“, Exhibition of the Czech National Bank, přednáška na 3. zasedání International Federation of Financial Museums, Peking 30. 11. 2015.

Jakub Kunert, Typologie a využívání pramenů spravovaných Archivem ČNB, přednáška pro studenty FFUK oboru archivnictví a spisová služba, Praha 30. 11. 2015.

Helena Sedláčková, Příběh posledního Pernštejna /Vratislav Eusebius z Pernštejna (1594-1631)/, přednáška pro Městský úřad Doubravník, 18. 10. 2015.

6. Odkaz na webové stránky archivu:

http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/archiv_cnb/

e-mailová adresa Archivu České národní banky: archiv@cnb.cz

IV. Stav archiválií

Vzhledem k tomu, že archivní fondy Archivu České národní banky jsou v současné době uloženy v nově zbudovaných archivních depotech, které plně vyhovují požadavkům pro uložení archiválií, je fyzický stav spravovaných archivních fondů dobrý a nedochází k jejich dalšímu poškození. K částečnému poškození šesti fondů došlo ještě před jejich novým uložení v rekonstruovaných archivních depotech budov poboček České národní banky.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Archiv České národní banky nemá vlastní konzervátorskou dílnu. Pokud by byl nutný u spravovaných archiválií konzervátorský nebo restaurátorský zásah, byly by na tyto práce archivem nárokovány finanční prostředky z rozpočtu České národní banky.

V Praze 15. února 2016

Ing. Zdeněk Virius
ředitel sekce správní
podepsáno elektronicky

Ing. Ladislav Zelenka
ředitel odboru správy majetku
podepsáno elektronicky

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv	Počty, metrůž a zpracovanost archivních souborů							Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
	Vykazované****			Celkem				počet	počet	
	počet	metrůž [bm] velikost [MB]	metrůž [%] MB [%]	počet	metrůž [bm] velikost [MB]	metrůž [%] MB [%]	počet			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
610000100 - Archiv České národní banky	N:	26	4153,05 0	70,89 0,00	26	4153,05 0	70,89 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 43
	Z:	31	1705,47 0	29,11 0,00	31	1705,47 0	29,11 0,00	nepoškozeno:	57	speciální: 0
	I:	25	155,85 0	2,66 0,00	25	155,85 0	2,66 0,00	poškozeno:	7	referenční: 0
								nezjištěno:	0	
	Σ:	64	5858,52 0			64	5858,52 0		Ze zapsaných ev. jednotek:	
								poškozeno [ks]:	142	
<i>Dílčí souhrn oblastí 0:</i>	N:	26	4153,05 0	70,89 0,00	26	4153,05 0	70,89 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 43
	Z:	31	1705,47 0	29,11 0,00	31	1705,47 0	29,11 0,00	nepoškozeno:	57	speciální: 0
	I:	25	155,85 0	2,66 0,00	25	155,85 0	2,66 0,00	poškozeno:	7	referenční: 0
								nezjištěno:	0	
	Σ:	64	5858,52 0			64	5858,52 0		Ze zapsaných ev. jednotek:	
								poškozeno [ks]:	142	

Archiv	Vnitřní změny							Celkem		Celkem vnitřní a vnější změny	
	Archivní zpracování			A, po- můcky	Ostatní změny		Celkem		Celkem vnitřní a vnější změny		
	metrůž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených			metrůž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metrůž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metrůž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	
1	2	3*	4**	5***	6*	7**	8*	9**	10*	11**	
Souhrn	N:	0,00 0	0		-818,09 0	-2373	-818,09 0	-2373	-374,73 0	2561	
	Z:	-1,10 0	-113	12	-326,25 0	-1426	-327,35 0	-1539	-227,27 0	-446	
	I:	-1,10 0	-113	31	-1879,56 0	-22821	-1880,66 0	-22934	-1780,58 0	-21841	
	Σ:	-1,10 0	-113 0	43	-1144,34 0	-3799 103	-1145,44 0	-3912 103	-602,00 0	2115 103	

Všeškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

- Legenda:**
- * N: [bm] ... nezpracovaná metrůž změn
[MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - Z: [bm] ... zpracovaná metrůž změn
[MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - I: [bm] ... inventarizovaná metrůž změn
[MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - Σ: [bm] ... celková metrůž (=N.+Z.)
[MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - ** N: [ks] ... počet nezpracovaných hlavních evidenčních jednotek
Z: [ks] ... počet zpracovaných hlavních evidenčních jednotek
I: [ks] ... počet inventarizovaných hlavních evidenčních jednotek
Σ: [ks] ... celkový počet hlavních evidenčních jednotek (=N.+Z.)
[ks] ... počet poškozených hlavních evidenčních jednotek
 - *** Z: [ks] ... počet archivních pomůček opravňujících vykázat popsané archiválie jako zpracované a neinventarizované
I: [ks] ... počet archivních pomůček opravňujících vykázat popsané archiválie jako inventarizované
Σ: [ks] ... počet všech druhů archivních pomůček (=N.+Z.)